

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Warsztaty grupowe z zakresu kluczowych umiejętności społeczno - zawodowych istotnych z punktu widzenia rynku pracy

II ETAP AKTYWIZACJI

MATERIAŁY DLA BENEFICJENTÓW/BENEFICJENTEK

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CO TO SĄ EMOCJE?

EMOCJE TO NAGŁE, SILNE ODCZUCIA.

ODCZUCIA TE MOGĄ BYĆ POZYTYWNE ALBO NEGATYWNE.

PRZYKŁADY EMOCJI POZYTYWNYCH

ZADOWOLENIE

RADOŚĆ

PODEKSCYTOWANIE

ZASKOCZENIE

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZYKŁADY EMOCJI NEGATYWNYCH:

ZREZYGNOWANIE

STRACH

OBRZYDZENIE

ZAWÓD

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

STRES I SYTUACJE TRUDNE

CO TO JEST STRES?

STRES JEST TO REAKCJA TWOJEGO ORGANIZMU NA NIEZNANE I TRUDNE SYTUACJE

KAŻDY CZŁOWIEK INACZEJ REAGUJE NA SYTUACJE STRESUJĄCE

PRZYKŁADOWE REAKCJE NA STRES:

PŁACZ

ZŁOŚĆ I AGRESJA

STRACH, PRZERAŻENIE

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZDENERWOWANIE

ZIEWANIE

NERWOWY ŚMIECH

SPOCONE RĘCE

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

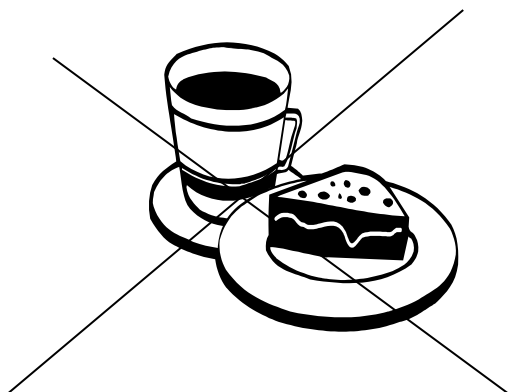
BÓL GŁOWY

BÓL BRZUCHA

PROBLEMY ZE SPANIEM

BRAK APETYTU

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SPOSOBY RADZENIA SOBIE ZE STRESEM

ĆWICZENIA RELAKSACYJNE

JEDZENIE WARZYW I OWOCÓW

UPRAWIANIE SPORTU

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIKANIE PAPIEROSÓW I ALKOHOLU

UŚMIECH I MYŚLENIE POZYTYWNE

SŁUCHANIE MUZYKI

CZYTANIE KSIĄŻEK

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

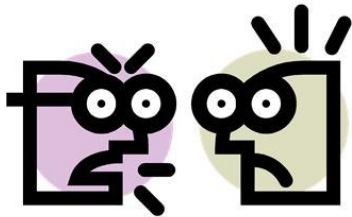
PRZEMOC I MOBBING

PRZEMOC TO WYWIERANIE WPŁYWU NA INNYCH.

PODCZAS PRZEMOCY DOCHODZI DO PRZEKRACZANIE GRANIC INNYCH LUDZI.

ROZRÓŻNIAMY:

PRZEMOC PSYCHICZNĄ

PRZEMOC FIZYCZNĄ.

MOBBING TO PRZEMOC W MIEJSCU PRACY.

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

JEŚLI JESTEŚ OFIARĄ PRZEMOCY
POWIEDZ O TYM OSOBOM DO KTÓRYCH
MASZ ZAUFANIE.

POWIEDZ O NADUŻYCIACH I ZGŁOŚ
ODPOWIEDNIM INSTYTUCJOM
DZIAŁAJĄCYM NA RZECZ OSÓB
POKRZYWDZONYCH.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZACHOWANIE ASERTYWNE

ASERTYWNOŚĆ – TO POSIADANIE I WYRAŻANIE WŁASNEGO ZDANIA.
ASERTYWNOŚĆ JEST RODZAJEM KOMUNIKOWANIA SIĘ.

ZACHOWUJĘ SIĘ ASERTYWNIE, GDY
SZANUJĘ PRAWA SVOJE I INNYCH

ZACHOWUJĘ SIĘ ASERTYWNIE GDY:

POTRAFIĘ PRZYJĄĆ KRYTYKĘ SWOJEGO ZACHOWANIA NIE
OBRAŻAJĄC SIĘ

UMIEM WALCZYĆ O SWOJE PRAWA NIE OBRAŻAJĄC INNYCH

POTRAFIĘ WYRAZIĆ SWOJĄ OPINIĘ, NAWET, GDY WIEM, ŻE INNI SIĘ Z
NIĄ NIE ZGODZĄ

POTRAFIĘ OTWARCIE UŻYWAĆ SŁÓW TAK I NIE

POTRAFIĘ BRONIĆ SIĘ, GDY KTOŚ MNIE ATAKUJE

NIE WSTYDZĘ ZAPYTAĆ SIĘ, GDY CZEGOŚ NIE WIEM LUB NIE
ROZUMIEM

NIE USPRAWIEDLIWIAM SIĘ JEŚLI NIE POPEŁNIŁEM ŻADNEGO BŁĘDU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZYGOTOWANIE DO WSPÓŁPRACY I NEGOCJACJI

CZYM JEST WSPÓŁPRACA?

WSPÓŁPRACA – TO UMIEJĘTNOŚĆ PRACY W GRUPIE LUDZI.
PRACA OSÓB W GRUPIE NASTAWIONA JEST NA WSPÓLNY CEL.
WSPÓŁPRACA TO UMIEJĘTNOŚĆ WSPÓLNEGO ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW.

KAŻDA GRUPA POSIADA SWOJEGO LIDERA.
LIDER TO OSOBA, KTÓRA JEST PRZYWÓDCĄ GRUPY.

CO TO JEST KONFLIKT?

KONFLIKT JEST ZJAWISKIEM SPOŁECZNYM.

W KONFLIKCIE BIORA UDZIAŁ PRZYNAJMNIEJ 2
STRONY, KTÓRE NIE MOGĄ WSPÓLNIE OSIĄGNĄĆ
CELU.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

POZYTYWNE STRONY KONFLIKTU:

POSZUKIWANIE ROZWIĄZAŃ

NAUKA WSPÓŁPRACY

POZNANIE INNYCH LUDZI, AKCEPTACJA

WYRAŻANIE SIEBIE

DOZNAWANIE EMOCJI

NEGOCJACJE - TO BEZPOŚREDNIE ROZMOWY, KTÓRYCH CELEM JEST ROZWIĄZANIE PROBLEMU.

POROZUMIENIE JEST WTEDY GDY
NASTĘPUJE AKCEPTACJA
WSZYSTKICH STRON KONFLIKTU.

MEDIACJE - KIEDY 2 STRONY NIE MOGĄ DOJŚĆ DO ROZWIĄZANIA KONFLIKTU POTRZEBNA JEST OSOBA POŚREDNICZĄCA – MEDIATOR. POMAGA ON W ZROZUMIENIU PROBLEMU.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SZTUKA KONSTRUKTYWNEJ DYSKUSJI

**TOLERANCJA TO WYROZUMIAŁOŚĆ
DLA OPINII I POGLĄDÓW,
RÓŻNIĄCYCH SIĘ DO TWOICH I
SZANOWANIE ODMIENNYCH**

**TOLERANCJA TO ŁĄCZENIE SIĘ LUDZI
PRZEZ DIALOG.**

TO ŚWIAT, W KTÓRYM LUDZIE NIE BOJĄ

KORZYŚCI PŁYNĄCE Z TOLERANCJI:

- SWOBODA WYPOWIEDZI,
- SATYSFAKCJA Z KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH,
- WIARA W LUDZI, KREDYT ZAUFANIA,
- OTWARTOŚĆ I LEPSZE ROZUMIENIE LUDZI I ŚWIATA,
- SWOBODA WYBORU DROGI ŻYCIOWEJ,
- WIELE WZORCÓW POSTAW.

ZAGROŻENIA PŁYNĄCE Z TOLERANCJI:

- ZDERZENIE SIĘ Z NIEBEZPIECZNYMI POGLĄDAMI, NA PRZYKŁAD NA TEMAT OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH,
- NIESYMPATYCZNE KONTAKTY SPOŁECZNE,
- BRAK ZAUFANIA DO LUDZI,
- NIEPEWNOŚĆ,
- TRUDNOŚĆ W ODRÓŻNIENIU DOBRA OD ZŁA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

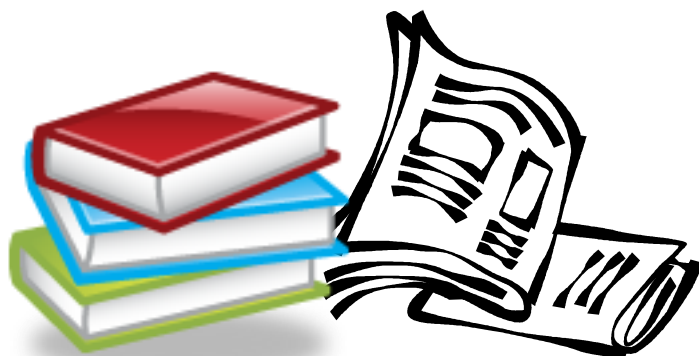
PLANOWANIE I GOSPODAROWANIE CZASEM WOLNYM

**PODEJMOWANIE DECYZJI – TO
PROCES POLEGAJĄCY NA
ZBIERANIU
INFORMACJI O PRZYSZŁYM
DZIAŁANIU.**

KAŻDA DECYZJA MUSI BYĆ POPRZEDZONA DOSTĘPNĄ DO INFORMACJI NA DANY TEMAT.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

KSIĄŻKI, GAZETY

ROZMOWA TELEFONICZNA

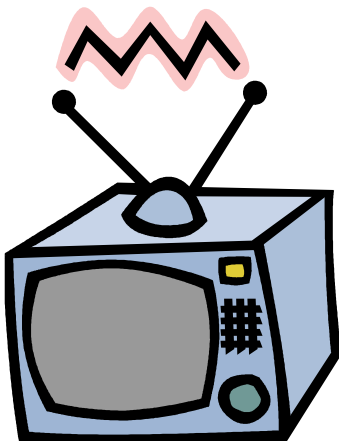
Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SZUKANIE INFORMACJI W INTERNECIE

ROZMOWA Z DRUGĄ OSOBĄ

INFORMACJE W TELEWIZJI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

GOSPODAROWANIE CZASEM

PRZYKŁADOWA ZASADY ZARZĄDZANIA WŁASNYM CZASEM:

1. SZEREGUJEMY ZADANIA DO WYKONANIA OD NAJMNIEJ WAŻNEGO
2. KONCENTRUJEMY SIĘ NA TYM CO NAJPILNIEJSZE
3. NIE ROBIMY KILKU RZECZY NA RAZ
4. WIĘKSZE ZADANIA DZIELIMY NA MNIEJSZE I WYKONUJEMY STOPNIOWO
5. KAŻDEGO DNIA PRZEZNACZAMY CZAS NA ODPOCZYNEK
6. ZADANIA ROZKŁADAMY W CZASIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wsparcie osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (w tym z zespołem Downa i/lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) oraz głębokim stopniem upośledzenia umysłowego II” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

CO TO JEST ODPOWIEDZIALNOŚĆ?

ODPOWIEDZIALNOŚĆ – TO GOTOWOŚĆ DO PONOSZENIA KONSEKWENCJI PODJĘTYCH DZIAŁAŃ.

CZŁOWIEK ODPOWIEDZIALNY JEST ŚWIADOMY SWOJEGO ZACHOWANIA.
JEST GOTOWY DO PONIESIENIA JEGO SKUTKÓW.

PODEJMOWANIE DECYZJI – TO PROCES POLEGAJĄCY NA ZBIERANIU INFORMACJI O PRZYSZŁYM DZIAŁANIU.

